

Prvi karlovački "neboder"

U nekadašnjoj Zagrebačkoj, danas Gajevoj ulici, na prostoru od svega 5,3 m širine, između niskih kućica stisnula se stršeća dvokatnica koju je 1926. godine podigao Franjo Dvoržak. Ovu neobičnu kuću Karlovčani su ubrzo nazvali "neboderom", a evo što je o njoj napisao Stanko Dvoržak:

"Moji su roditelji radili marljivo na dva kolosijeka. Dobro su zarađivali, pa su zaradu odlučili pretvoriti u neku zgradu u kojoj bi imali i stan i radionicu i dućan. Ne znam kako i zašto, no bacili su oko na dvije jednokatnice u Zagrebačkoj ulici, blizu kupskog mosta... Dok se kuća nekih propalih trgovičića mogla odmah kupiti, izvjesni Slovići nisu htjeli iseliti ni prodati kuću. Čak i u kući koju su uspjeli kupiti, iskrsnuo je problem s jednom staricom koja je tu živjela. Tada se dogodilo nešto što me zapelo u dnu srca: moji roditelji su uz pomoć policije deložirali staricu i bacili joj stvari na promenadu. Ne mogavši se tako domoći susjedne jednokatnice, odlučili su otići u visinu, pa umjesto jednokatnice sagrađe usku dvokatnicu, već spomenuti prvi karlovački neboder, što je – naravno – nagrdilo čitavu lijepu frontu starinskih karlovačkih kuća. Isto je tako bilo problema s uređenjem unutrašnjosti, pa su se graditelji dosta natezali s roditeljima oko rasporeda stubišta i prostorija. Oni su se držali određenih načela i standarda, a moji su laički roditelji imali neke svoje ideje. Tako se dogodilo da je stubište bilo izgrađeno tako da se njime, primjerice, nije mogao spustiti mrtvački sanduk, koji se onda spuštao preko prozora u dvorište, a naša momačka soba na drugom katu imala je neki tako jadan prozor u samome kutu, da je zračenje bilo vrlo slabo. No usprkos svemu, kuća je po završetku potpuno odgovarala našim potrebama; imala je s ulične strane duboki dućan, u dvorištu polumračnu radionicu, dvosobni stan s djevojačkom sobom na prvome katu, i isto takav na drugome, za iznajmljivanje. Nad našom sobom na drugome katu bila je velika terasa s koje je pucao pogled od sv. Margarete na Dobri sve do Ilovca, odakle su stalno iskriale male lokomotive koje su dovlačile glinu za tvornicu crijepa i opeke."

Izvori teksta:

Dvoržak, S. Djetinjstvo i mladost u Karlovcu. // Svjetlo, 3-4(1992), str. 62 – 66.

Radovinović, R. Stari Karlovac : ulice, kuće, ljudi. Karlovac : Tiskara Pečarić-Radočaj, 2010.

Izvori fotografija:

<https://www.kafotka.net/4445>, Gajeva ulica

<https://www.kafotka.net/5655>, Zima 1967. godine – Gajeva ulica